

(savivaldybė, mokykla)

_____ klasės (grupės) mokinio(-ės) _____

(vardas ir pavardė)

LIETUVIŲ VALSTYBINĖ KALBA

Skaitymo, kalbos vartojimo ir rašymo testai

Mokyklinio brandos egzamino užduotis
(pakartotinė sesija)

2008 m. liepos 2 d.

Trukmė – 3 val. (180 min.)

NURODYMAI

- Pasitikrinkite, ar egzamino užduoties sąsiuvinyje nėra tuščių lapų ar kitokio aiškiai matomo spausdinimo broko. Pastebėję praneškite egzamino vykdytojui.
- Rašykite **mėlynai rašančiu** parkeriu ar tušinuku aiškiai ir įskaitomai. Pieštuku ar neaiškiai parašyti atsakymai vertinami kaip neteisingi. Koregavimo priemonėmis naudotis negalima.
- Atlikdami 1-ąją skaitymo testo užduotį, atsakymus rašykite po klausimu paliktose eilutėse. Į klausimus atsakykite tiksliai ir glaustai. Jūsų atsakymai turi tilpti paliktose eilutėse. Jei neprašoma cituoti ar pateikti pavyzdžių iš teksto, **atsakymus formuluokite savais žodžiais**. Bus vertinami tik tie 2-osios skaitymo testo užduoties atsakymai, kurie parašyti ATSAKYMŲ lentelėje.
- Atlikdami rašymo užduotį, naudokitės juodraščiu. Jam palikta vietos užduočių sąsiuvinyje. Juodraštis nebus vertinamas, todėl pasilikite pakankamai laiko savo darbui perrašyti į švarraštį. **Jeigu rašymo užduotis bus įvertinta 0 taškų, egzaminas bus neišlaikytas.**

Linkime sėkmės!

ĮVERTINIMAS TAŠKAIS

Skaitymo testas	Kalbos vartojimo testas	Rašymo testas	TAŠKŲ SUMA
25	25	50	100

Vertinimo komisijos pirmininkas _____

(parašas, vardas ir pavardė)

Vertintojai: (I) _____

(parašas, vardas ir pavardė)

(II) _____

(parašas, vardas ir pavardė)

I. SKAITYMO TESTAS

(Trukmė – 45 min.)

1 užduotis. Perskaitykite tekstą ir atsakykite į klausimus. Skaitmenimis sunumeruotos pastraipos. (15 taškų)

Pastaba. Atsakymus į klausimus formuluokite savais žodžiais, aiškiai ir glaustai. Jei neprašoma pateikti pavyzdžių iš teksto, necituokite.

Provincija ir provincialumas nūdienos pasaulyje

- 1 Pastaruoju metu visuomenės nemažai diskutuojama apie provinciją ir provincialumą. Lietuva dažnokai įvardijama kaip provincija. Nenorėčiau sutikti su mūsų spaudoje kartas nuo karto nuskambančia sparnuota fraze, jog provincijos nėra ir ji egzistuoja tik žmogaus sieloje. Tai tik iš dalies teisinga mintis, todėl būtina ją papildyti.
- 2 Provincija dažniausiai yra suvokiama kaip vieta, esanti toli nuo sostinės ar nuo stambesnių centrų. Tačiau XXI amžiuje, manau, galima būti visišku provincialu Vilniuje ar kitame didesniame mieste, bet likti europiečiu ar bent jau vientisu ir pasauliu tikinčiu žmogumi mažame miestelyje ir kaime. Kad ir kaip būtų, provincija egzistuoja, ir tai anaipol nėra tragedija. Tragedija virsta tylus gabių žmonių užgesimas provincijoje, jiems patiems ir juos supančiai aplinkai šito net nesuvokiant.
- 3 Jei tūkstantį kartų per dieną kartosi frazė, kad provincija yra tai, kas apie ją mąstoma ir kalbama, nuo to, deja, provincija netaps kultūros židiniu. Provincija prasideda nuo nesugebėjimo arba nenoro garbingai žaisti, laikantis visų žaidimo taisyklių. Juk provincialumo esmė – tai šventas įsitikinimas, kad mūsų taisyklės, net jeigu jos iš principo nesuderinamos su visuotinai priimtomis taisyklėmis, yra geresnės. Sykiu provincialumas reiškiasi ir nesugriaujamu įsitikinimu, kad pasaulio nėra ten, kur tu esi – kad viskas vyksta kažkur ten. <...> Taigi provincialumas prasideda tada, kai išsižadama idealų, netikima garbe ir moraliniu įsipareigojimu. Gudri praktiško žaidėjo šypsena, reiškianti tylią panieką „naivuoliams“ ir idealistams, yra tikrasis tapsmas provincialu.
- 4 Tikra tiesa, kad provincija ir provincialumas yra ne tiek geografinės, kiek moralinės kategorijos. Tikra tiesa, kad moralinio provincialumo apstu ir Vakaruose. Bet netiesa, kad išeitis tėra būti provincialu viešumoje ir tariamu dvasios aristokratu kūrybinėje vienatvėje. Netiesa ir tai, kad provincialumui galima atsispirti bet kur ir bet kada, randant tam stiprybės savo sieloje.
- 5 Priklausydamas kolektyvui, anksčiau ar vėliau esi priverstas rinktis arba maištą ir reikalavimą žaisti garbingai, arba moralinį suskilimą į prisitaikėlį provincialą ir savyje jį niekinantį, bet iš moralinės pelkės išsiveržti nepajėgiantį ir savo ambicijų neįgyvendinantį vienišų. Izoliuotas ir vienišas žmogus negali atsispirti provincialumui. Žmogui reikia kitų žmonių, sykiu ir tinkamos profesinės bei kūrybinės aplinkos. Atsidūręs tarp cinikų ir tinginių, jų aplinkos ilgai neištvers ir turėsi arba skelbti karą jiems, arba pasitraukti ir palikti juos ramybėje. Šito nepadaręs, labai greitai pats tapsi ciniku ir tinginiu.
- 6 Provincialumą įveikti gali tik dvasinis atvirumas, suprantamas kaip profesinės etikos ir bendrosios kultūros dalis. O tam reikia atitinkamos viešojo gyvenimo etikos, kurios laikytųsi didelės žmonių grupės. Žinoma, sykiu būtina kurti mažuosius kultūrinio gyvenimo centrus. Būtent tuo tarptautinis profesinis bei kūrybinis gyvenimas ir vertingas, kad jis skatina įvairių šalių ir kultūrų žmones vieni kitiems padėti atsikratyti provincialumo. Šalis turi daugiau ar mažiau galimybių provincialumui įveikti: šitai ji padaro palaikydama savo žmonių ir institucijų įvairovę bei atvirą politiką.

Pagal Leonidą Donskį

2 užduotis. Skaitydami Bitės Vilimaitės novelę raskite, kur turėtų būti iš teksto išimti sakiniai A–M. Vienas sakinytis yra ne iš šio teksto. Atsakymus rašykite kitame puslapyje pateiktoje ATSAKYMŲ lentelėje. 0 atvejis – pavyzdys. (10 taškų)

Senutė su ryšulėliu

Pabudusi ji visada pirmiausia pamatydavo suplyšusias užuolaidas. **(0)** ...A... Gerai dar, kad balkonas buvo apsiraizgęs vijokliais, ir iš lauko žiūrint beveik nesimatė tų draiskalų. Spinta buvo sukrypusi, ją buvo pavojinga atidarinėti, nes grėsė visiškai subyrėti. **(1)** ..... Atrodė, tarsi ten sėdėtų suvargusi nudryžusi senė, jos draugė, o gal antrininkė. Nedaug trūko, kad Vacė ją užkalbintų. Baisi jų vienatvė ją slėgė. Giminių neturėjo. Kaimynais nepasitikėjo.

(2) ..... Tada jos kambarėlis būtų užantspauduotas, ir pats išūliausias kaimynas išdrįstų nuplėšti tą plombą, ir įžengtų vidun, užsiimdamas plotą. Vacė visus įtarinėjo besikėsinant į jos kambarėlį, net laiškanešę, atnešančią pensiją, ir gydytoją, gyvenančią toje pačioje laiptinėje, kartais paklausiančią, kaip ji jaučiasi, ar nereikia išrašyti vaistų.

Kartą Vacė, vaikštinėdama Vilniaus miškeliu, toli nuklydo nuo namų. **(3)** ..... Ją nuvežė į ligoninę, ir ten ji ilgai gulėjo, praradusi atmintį. Vieną rytą, pažvelgusi į vijokliais apsvijusį langą, Vacė prisiminė savo kambarėlį, ėmė belsti šaukšteliu į stiklinę, sukvietė visus ir iškilmingai pranešė savo vardą ir pavardę. **(4)** ..... Pikta sanitarė atnešė ir numetė Vacei drabužius. Vacė prisiminė net pinigų, įsiūtus į švarko pamušalą. Ji kaip ponis nusišamdė taksi ir parvažiavo į namus. Bet kas tai? **(5)** ..... Ji atsisėdo prie durų ir verkė. Kaimynai žiūrėjo užjausdami ir patarė drąsiai eiti vidun, juk tai jos namai, jie žino ir gali paliudyti... Bet Vacė nedrįso to daryti.

Ji išėjo į butų valdybą, bet ten nieko nesurado, nes jau buvo vakaras. **(6)** ..... Paskui ji atsidūrė Gedimino aikštėje, ten ji mėgdavo ramiai lesinti balandžius, bet dabar aikštė buvo pagyvėjusi, šurmuliavo žmonės, visi būriavosi prie mažo dailaus namelio, atsiradusio visai prie Katedros sienos. **(7)** ..... Durys buvo praviros. Viduj buvo vienas kambarėlis, matėsi mažutė komoda, Marijos paveikslas, avikailiais užklota lova... Ant jos sėdėjo barzdotas vyras. Apie tokį būstą žmogus gali tik svajoti. Žmonės filmavo ir fotografavo tą namelį. Ir niekas nekreipė dėmesio į senutę su ryšulėliu, kuri meldė Dievo sugrąžinti jos namus... Kažkoks susistumdymas įvyko prie šito namelio. **(8)** ..... Visada atsiranda, kas nori užgrobti plotą.

Ji parvažiavo į savo namus. **(9)** ..... Bet Vacė nuplėšia jį, atsirakina spyną ir pagaliau sugrįžta namo. Viskas taip pat, kaip paliko prieš keletą mėnesių. Tik vijokliai jau subrandino vaisius, ir nemažos juodos kekės kybo ties lango viduriu. Ji žvalgosi. Po skurdžios ligoninės aplinkos čia visko atrodo per daug: baldų ir drabužių. **(10)** ..... Ji reikalauja valgyti ir gerti, matyt, išbadėjo per tuos mėnesius, kai Vacės nebuvo. Vacė eina į virtuvę, atsuka dujas ir visur ieško degtukų. Kur jie galėjo pasidėti?

Pagal Bitę Vilimaitę

Sakiniai:

- A** Jau sudūlėjusios nuo senumo, jos plyšdavo, vos prisilietus.
- B** Tada ji nuvažiavo į miesto centrą ir ilgai vaikščiojo po senamiestį su savo ryšulėliu.
- C** Niekas nepasikeitė – iš tolo baltuoja popierius prie durų, – draudimas eiti vidun.
- D** Jos kambarėlio durys užantspauduotos.
- E** Užtat visur buvo primėtyta drabužių, minkštai sukritusių į krėslą.
- F** Įtarė, kad jie norėtų nugabenti ją į senelių namus.
- G** Iš supamojo krėslas pakyla jos draugė senė.
- H** Vacė sustojusi žiūrėjo į mažą gėlyną prie namelio slenksčio.
- I** Taip toli, kad užmiršo savo adresą, ėmė blaškytis ir visų sutiktų klausinėti, kur jai eiti.
- K** Vacė atsargiai, vos prisiliesdama pirštais, užtraukia užuolaidas.
- L** Tai nieko nepraradžiugino.
- M** Vacei pasirodė, kad kažkas veržiasi jo vidun...

Atsakymai:

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
A										

Čia rašo vertintojai
I II III
_____

Taškų suma (maks. 10)

--	--	--

Skaitymo testo taškų suma (maks. 25)

--	--	--

II. KALBOS VARTOJIMO TESTAS**(Trukmė – 45 min.)**

1 užduotis. Iš kairėje pateiktų veiksmažodžių padarykite tinkamas asmenuojamąsias formas ir įrašykite jas į tekstą. 0 atvejis – pavyzdys. (15 taškų)

Esamasis laikas

		Čia rašo vertintojai		
		I	II	III
(0) žadinti	Lietus (0) <u>žadina</u> prisiminimus, ir jie kartu su lietumi			
(1) sugrįžti	(1) _____ į mane.	—	—	—
(2) grįsti	Žmonės (2) _____ akmenimis gatves, smagūs	—	—	—
(3) važinėti	(3) _____ traukiniais. O tu kodėl čia	—	—	—
(4) tūnoti	(4) _____?	—	—	—

Būtasio kartinis laikas

(5) atsigręžti	Bet tu tik (5) _____ į mane ir sausai atsikrenkštes	—	—	—
(6) padėti	(6) _____ ant stalo rašiklį.	—	—	—
(7) bristi	Aš (7) _____ pievomis, per žoles, erškėtynus,	—	—	—
(8) brautis	(8) _____ per tankius krūmokšnius šlaite.	—	—	—

Būsimasis laikas

(9) kauptis	Milžiniškoje stadiono erdvėje iš pradžių (9) _____	—	—	—
(10) praūžti	įtampa. Paskui (10) _____ įnirtingas mūšis.	—	—	—

Tariamoji arba liepiamoji nuosaka

(11) tikėtis	Visi mes (11) _____, kad šis sumanymas bus sėkmingas.	—	—	—
(12) neturėti	Lietuvos klimatas šiame šimtmetyje (12) _____ esmingai keistis.	—	—	—
(13) išvysti	Vakaro šviesa tarsi tyčia išplečia erdvę, kad aš (13) _____ dalykus, kurių įprastoje šviesoje mes pamatyti	—	—	—
(14) neįstengti	(14) _____.	—	—	—
(15) apžvelgti	Mokytojas pasakė: „Dabar jūs įdėmiai (15) _____ klasę.“	—	—	—

Taškų suma (maks. 15)

2 užduotis. Kairėje pateiktus žodžius ar žodžių junginius parašykite nurodytu skaičiumi ir reikiamu linksniu. 0 atvejis – pavyzdys. (20 taškų)

Vilnius – Europos kultūros sostinė		Čia rašo vertintojai		
		I	II	III
(0) sostinė	2009 metais Vilnius taps Europos kultūros (0) <u>sostine</u> .			
(1) kuris	Mūsų sostinė – pirmasis miestas iš pokomunistinės erdvės, (1) _____ suteiktas šis garbingas titulas. Net			
(2) vardas	30 Europos miestų buvo įgiję garbingą Kultūros sostinės (2) _____. Šįkart būtent Vilniui suteikta			
(3–4) nepakartojamos galimybės	(3–4) _____ atskleisti pasauliui lietuvių kultūros savitumą.			
(5) komisija	Kultūros ekspertų (5) _____ įvertinus Lietuvos parengtą renginių programą, Vilnius vienbalsiai pasiūlytas skelbti Europos kultūros sostine. Kartu su			
(6) Vilnius	(6) _____ Europos kultūros sostine taps ir Austrijos miestas Linčas. Pasak projekto direktorės, turime			
(7–8) išskirtinė proga	(7–8) _____ Vilnių paversti užsienio šalyse žinomą traukos			
(9) centras	(9) _____. Projekto „Vilnius – Europos kultūros sostinė 2009“ pristato programa, pavadinta „CULTURE live“. Žodis „live“			
(10) muzikologai	(10) _____ vartojamas, kai kūrinys atliekamas gyvai. „CULTURE live“ programa ir remsis			
(11–12) šis principas	(11–12) _____. Pagrindinės programos temos skirtos mūsų kultūros			
(13) savitumas	(13) _____ atskleisti. Nors Vilnius Europos kultūros sostine taps tik po metų, tačiau programos rengėjai jau dabar planuoja atliktų (14) _____			
(14) pasirodymai	Pavyzdžiui, Europos dienos proga Vilniuje vyks „Gatvės muzikos diena“. Idėjų nestokojančio dainininko Andriaus Mamontovo (15) _____ ir profesionalūs muzikantai, ir pradedančios muzikuoti grupės Vilniaus gatvėse gros gyvai ir be jokių honorarų. „Noriu, kad žmogus, mokantis išgauti bent (16–17) _____, išeitų groti į gatvę ir prisijungtų prie mūsų idėjos. Manau, kad (18) _____ šis reiškinys galėtų virsti įprasta muzikos			
(15) kvietimas	(19) _____“, – sakė Andrius Mamontovas.			
(16–17) keli garsai	Tikimasi, kad kultūros programos renginiai Vilniui atneš			
(18) ateitis	(20) _____			
(19) šventė				
(20) pokyčiai				
Pagal Oną Mackonytę				
Taškų suma (maks. 20)				

III. RAŠYMO TESTAS

(Trukmė – 90 min.)

Užduotis. Pasirinkite vieną iš dviejų (**A** ar **B**) klausimų ir parašykite 200–250 žodžių straipsnį į jaunimo žurnalą. (50 taškų)

A Ką reiškia jaustis gamtos dalimi?

B Kodėl svarbu būti savimi?

Straipsnyje:

- pristatykite du skirtingus požiūrius į svarstomą problemą;
- išdėstykite savo požiūrį ir svariai jį pagrįskite;
- grįsdami savo mintis, remkitės ne vien asmenine patirtimi, bet pateikite ir pavyzdžių iš visuomenės gyvenimo, literatūros, meno kūrinių ir kt.

Pastabos:

1. Straipsnio pasirašyti nereikia.
2. Perrašę straipsnį į švarraštį, suskaičiuokite žodžius ir paraštėje pažymėkite 200 žodžių ribą. Jei parašėte mažiau, taip pat nepamirškite nurodyti žodžių skaičiaus.
3. Neliniuotos juodraščio eilutės skirtos rašiniui planuoti.

Juodraštis

Juodraštis

Čia rašo vertintojai		
I	II	III

Čia rašo vertintojai

I II III

Žodžių skaičius _____

RAŠYMO TESTO VERTINIMAS

Kriterijus	Maks. taškų skaičius	VERTINTOJŲ SKIRTI TAŠKAI		
		I	II	III
TURINYS	5			
STRUKTŪRA	5			
STILIUS IR ŽODYNAS	5			
GRAMATIKA	5			
RAŠYBA IR SKYRYBA	5			
Taškai	25			
Taškų suma	25 x 2 = 50			
Taškai, atimami už nepakankamą žodžių skaičių	-1/-2/-3/-4/-5			
GALUTINĖ TAŠKŲ SUMA	50			